

BYPLANLAB LÆSER

Relationel tænkning i by- og landskabsplanlægning

Refleksioner på baggrund af Emma Holtens bog Underskud.

Emma Holten:
**Underskud – om
værdien af omsorg**
Politikens Forlag 2024

Af **Hannah Lund**,
student, Byplan-
laboratoriet og
Plan22+ og land-
skabsarkitektur-
studerende, KU.

” Naturen splittes op i produkter og samfund splittes op i individer. De enkelte dele bliver prissat, som om de var uafhængige af hinanden. Det gør det meget svært på økonomividskabelig vis at se relationel værdiskabelse, for eksempel det øjeblik, en større svamp hjælper en mindre. De skaber noget sammen, ingen af dem kunne skabe alene. Den lille svamp var aldrig blevet stor og tyk uden den anden. Men sætter man separate priser på dem, ser man ikke den værdi og det arbejde.

– Emma Holten

I sin geniale bog Underskud udfordrer Emma Holten vores forståelse af økonomi, og hvordan vi tillægger noget værdi. Et centralt begreb i bogen er den relationelle værdiskabelse, dét at værdi opstår gennem relationer og samarbejde snarere end isolerede handlinger.

Underskuds kritik af, hvordan det etablerede økonomiske system overser omsorgens fundamentale betydning for både mennesker og planeten, er både tankevækkende og relevant for planlægningen af vores by- og landskaber. Som landskabsarkitektur-studerende og student hos Dansk Byplanlaboratorium står det tydeligt for mig, hvordan bogens perspektiver på relationel værdiskabelse og omsorg åbner op for nye måder at tænke helhedsorienteret planlægning på.

Med både alvor og humor tydeliggør Emma Holten, hvorfor det er vigtigt at prioritere omsorg for både natur og mennesker i vores økonomiske beslutninger og prioriteringer. Det gælder også, når vi snakker planlægningen af vores by- og landssamfund – vi er nødt til at arbejde omsorgsfuldt og helhedsorienteret, hvis vi gerne vil have et samfund, som vi rent faktisk synes er rart at være og leve i. Ikke bare nu og her, men også i et mere langsigtet og mangfoldigt perspektiv.

By og land som sammenhængende system

Bogens pointer om relationel værdiskabelse fik mig til at tænke over, hvor vigtigt det er, at vi husker at kigge på både byen og landet som et sammenhængende system – et system, hvor vi konstant påvirker og interagerer med vores omgivelser. Og påvirkningen går begge veje. Vores handlinger og valg former miljøet omkring os, og vores omgivelser påvirker vores liv og fællesskaber.

En omsorgsfuld tilgang til planlægning tager højde for dette samspil. At den lille svamps vækst og trivsel er afhængig af den store svamp. At vores hav- og vandmiljø afhænger af, hvordan vi forvalter og behandler den jord, som ligger omkring det. At vores oplevelse af ensomhed også hænger sammen med, om vi lever i et samfund, hvor rammerne muliggør, at forskellige former for fællesskaber kan opstå og udfolde sig. At tilstedeværelsen af andre eksistenser end os selv hænger sammen med, at vi anerkender, at ikke alt er til for os, at vi må give plads til andre liv og habitater. Og at vi i den anerkendelse faktisk også tilfører os selv værdi i form af være menneske i en levende og bæredygtig verden. Den relationelle værdiskabelse er allestedsværende.

Med en omsorgsfuld tilgang til planlægning kan vi skabe byer, natur, land og vand, der ikke kun er økonomisk produktive, men også rige på det, der virkelig betyder noget; menneskelig trivsel, sunde fællesskaber, levende natur og en livsførelse, som sikrer planetens fremtid.

*I 2025 lancerer Byplanlaboratoriet artikelserien **Byplanlab Læser** i Byplan Nyt – en serie, hvor vi dykker ned i bøger, der åbner nye perspektiver for fysisk planlægning. Serien er skabt med ambitionen om at udforske, hvad vi som planlæggere kan lære af litteraturens refleksioner, idéer og tematikker, og hvordan de kan inspirere vores arbejde med byer og landskaber.*

Vil du være med i et litterært fællesskab? Byplanlab inviterer alle med interesse for byplanlægning, arkitektur og byudvikling til at deltage i vores læsekreds – et nyt initiativ, der skaber et fællesskab omkring litteratur om byer og landskaber. Læs mere på byplanlab.dk